

Communiqué Boerenbijeenkomst Alblasserwaard 19 december 2022

Op 19 december heeft weer een boerenbijeenkomst plaatsgevonden in de Til in Giessenburg. Deze bijeenkomst werd bezocht door 175 agrariërs uit de Alblasserwaard. Zij hebben met gedeputeerden Jeannette Baljeu en Meindert Stolk van de provincie Zuid-Holland gesproken over de toekomst van de landbouw. Onder hen waren veel jonge ondernemers. De gemeente Molenlanden heeft de avond op verzoek van de boeren georganiseerd als een vervolg op de bijeenkomsten van 29 augustus en 29 september 2022.

Kunnen we een Gebiedsplan maken dat bijdraagt aan de toekomst van de landbouw?

Het Rijk heeft provincie Zuid-Holland de opdracht gegeven om uiterlijk juli 2023 met een Gebiedsplan te komen dat bijdraagt aan doelen voor natuur, water en klimaat. De provincie wil dit samen met gebieden oppakken en gedeputeerde Jeannette Baljeu (stikstof) en Meindert Stolk (landbouw) bespreken met de zaal wat ervoor nodig is om samen een Gebiedsplan te maken. Uitgangspunt van dit gesprek waren de 13 uitgangspunten die op 29 september met overgrote meerderheid zijn aangenomen. Een delegatie van boeren uit het gebied heeft op 11 november deze punten aan Baljeu en Stolk toegelicht. De gedeputeerden boden aan om hierover met het gebied in gesprek te gaan en dit gesprek vond plaats tijdens de boerenbijeenkomst van 19 december.

Zorgen agrariërs over vervallen derogatie¹

Voorafgaand aan de discussie peilde voorzitter Aart van Cooten de stemming in de zaal. Zijn uw zorgen sinds de vorige bijeenkomst groter geworden, kleiner geworden of gelijk gebleven? Uit de respons van de zaal bleek dat de zorgen groter zijn geworden of gelijk gebleven; en in ieder geval niet zijn afgenomen. Dit blijkt ook tijdens de keukentafelgesprekken die zijn gevoerd. Een belangrijke rode draad in deze gesprekken is dat het vervallen van de derogatie de situatie nog meer onder druk zet en de ruimte die ondernemers hebben om te werken aan maatschappelijke opgaven verkleint. De vraag is hoe we met elkaar deze ruimte wel kunnen maken.

Gedeputeerden vinden landbouw belangrijk voor de provincie

In een vraaggesprek met de voorzitter en de zaal vertelden gedeputeerden Baljeu en Stolk dat ze de landbouw belangrijk vinden als voedselproducent en beheerder van het landschap. En dat ze ook de bijdrage van agrariërs aan het karakter en de sociale structuur van het buitengebied waarderen. De provincie wil de toekomst van de landbouw samen met agrariërs vormgeven en heeft geen blauwdruk daarvoor. De gedeputeerden vertelden dat de provincie geen loopjongen van het Rijk is maar dat er wel wettelijke opgaven liggen waaraan moet worden voldaan. Er ligt duidelijk een opdracht van het Rijk. Stolk en Baljeu vertelden open over de ongemakkelijke positie waarin ze zich bevinden en toonden zich strijdbaar om tot oplossingen te komen. De vraag: 'staan er over 50 jaar nog koeien in de wei?'; beantwoordden beide bestuurders met een volmondig JA. Waarbij ze ook aangaven dat de landbouw niet op dezelfde wijze kan doorgaan.

Toekomstplan Alblasserwaard begint met een oplossing voor PAS-melders, interrimmers en niet-melders

De gedeputeerden onderschreven de stelling dat een toekomstplan voor de Alblasserwaard begint met een oplossing voor PAS-melders, interrimmers en niet-melders. De provincie heeft gewacht met een eigen aanpak omdat het Rijk dit probleem moet oplossen volgens de wet Stikstofreductie en Natuurverbetering. Nu wachten op het Rijk geen resultaat oplevert gaat de provincie Zuid-Holland zelf stappen zetten. Dat wil ze met het gebied doen. De discussie met de zaal richtte zich na dit

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/mest/derogatie>

antwoord vooral op de vraag: hoe helpen we bedrijven op een rechtsgeldige manier aan een geldige vergunning? Daarbij zijn er nog veel onduidelijkheden waardoor praktische oplossingen waarschijnlijk geen stand houden bij de rechtbank. De oplossing hiervoor ligt vooral bij Het Rijk. Hoeveel stikstofruimte is nodig om alle vergunningen af te geven en wat is nodig om deze ruimte vrij te maken en in het gebied te houden? Geld en menskracht zijn daarbij niet het probleem – gebrek aan stikstofruimte is het echte probleem. De stemming in de zaal was:

1. Er is de wil om een stap te zetten om stikstofruimte vrij te maken om problemen in het gebied op te lossen.
2. Er is ergernis dat overheden geen zichtbare stappen hebben gezet om in de Alblasserwaard tot een oplossing te komen.
3. Er is de zorg dat stikstofruimte die ontstaat niet naar de landbouw in de Alblasserwaard gaat.

De gedeputeerden waren duidelijk dat de provincie geen boeren zal uitkopen voor andere sectoren als dat niet past in het gebiedsproces en ook niet wil dat andere partijen, zoals Schiphol en Rijkswaterstaat, dit doen. Samen met andere provincies vraagt Zuid-Holland aan de regering om de regels die dit mogelijk maken zo snel mogelijk te veranderen en te zoeken naar een rechtvaardige en juridisch houdbare balans over de inzet van de schaarse stikstofruimte.

Goed inkomen nodig voor halen maatschappelijke doelen en om een goed bedrijf door te geven

De zaal vond de stelling dat een goed inkomen een voorwaarde is voor het halen van maatschappelijke doelen niet volledig. Want een goed inkomen is ook nodig om bedrijfsovername te financieren en een goed bedrijf door te geven. Produceren van melk is de basis onder het bedrijf en beheer van natuur en landschap biedt nog te weinig perspectief. Het afbouwen van de derogatie en het nieuwe systeem van GLB en Ecoregelingen maken compensatie voor natuurbeheer nog extra moeilijk. Als de provincie meer natuur in de Alblasserwaard wil realiseren dan alleen in de vorm van agrarisch natuurbeheer met een volwaardig verdienvermogen. Naast aandacht voor het uitkopen van piekbelasters, is er aandacht nodig voor innovatie op bedrijven die blijven.

Werken aan vertrouwen door samen een stap te zetten

Samenwerken met gemeente, provincie en waterschap aan een toekomstplan voor de Alblasserwaard is voor veel agrariërs nog een te grote stap. Een tussenstap is nodig om te bouwen aan vertrouwen. Gedeputeerden en agrariërs spraken af deze tussenstap te zetten door samen te werken aan het oplossen van problemen van ongeldige of niet gegeven vergunningen in het kader van de PAS. Intussen heeft een groep ondernemers aangeboden om als voorbeeld te dienen voor het zoeken naar oplossingen met de provincie. De gemeente zal hierbij ondersteuning bieden. In februari zal er opnieuw een boerenbijeenkomst worden georganiseerd om de ervaringen te delen en te bespreken of we een volgende stap kunnen zetten. Dan willen we ook de eerste resultaten van de keukentafelgesprekken met u delen.

Afspraken en conclusies

Aan het eind van de avond werden gezamenlijk de volgende conclusies getrokken:

- De problematiek rond de vergunningen vraagt om een oplossingsrichting waarin sprake is van een wederzijds vertrouwen om eruit te komen. Dat vertrouwen is er nog niet, maar we willen er wel samen aan bouwen.
- Door samen te werken aan oplossen van ongeldige of niet gegeven vergunningen werken we aan vertrouwen. Verder kunnen we de informatie uit de keukentafelgesprekken al inzetten voor het werken aan contouren voor oplossingen, die ook bouwsteen zijn voor een Gebiedsplan.

- Tijdens de avond in februari 2023 toetsen we of er een basis voor vertrouwen is en als dat zo is dan bespreken we wat een volgende stap kan zijn.

Keukentafelgesprekken

De respons op de keukentafelgesprekken is goed. In 2022 hebben we met 80-85% van de 358 bedrijven gesproken. Wie dat wil spreken we in 2023. We hebben nog niet van iedereen de goede contactgegevens. Wilt u ook een keukentafelgesprek voeren dan kunt u zich hiervoor nog steeds aanmelden via landbouw@jouwgemeente.nl. Vermeld daarbij uw naam, en (mobiele)telefoonnummer.

Boerenwerkgroep

Een boerenwerkgroep van 30 boeren en boerenvertegenwoordigers begeleidt de eerder genoemde stappen. De werkgroep komt regelmatig bij elkaar. Wilt u actief bijdragen dan bent u van harte welkom om deel te nemen aan deze werksessies! Aanmelden kan via landbouw@jouwgemeente.nl